Anul VI. **Arad, Duminecă, 5/18 Maiu 1902** **Nr. 83**

REDACŢIA
Arad, Deák Ferencz-utcza nr. 20.

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 „
pe 1/4 an . . . 5 „
pe 1 lună . . . 2 „
N-rul de Duminecă pe an 4 coroane.
Pentru România şi străinătate pe an 40 franci.
Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAŢIA
Arad, Deák Ferencz-utcza nr. 20.

INSERŢIUNILE:
de un şir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicaţiune.

Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Politica dela Birchiş.

Avem consideraţiune deosebită pentru scrisele dluĭ Alex. Mocsonyi. Nu numaĭ în urma posiţiuniĭ sociale, ce d-sa ocupă în mijlocul nostru, ci maĭ vêrtos pentru tenacitatea, prin care d-sa în decursul unuĭ pătrar de veac a isbutit să imprime părerile politiceĭ „mocsonyiste“ pe chipul de gândire a uneĭ însemnate părţi din pătura culă a poporuluĭ românesc din Ungaria şi Ardeal.

In deosebĭ însă ultimul său studiu, ce publică în numărul dela 23 Aprilie (6 Maiu) al „Drapeluluĭ“ din Lugoj cu titlul „Curentul nou“ ne produce chiar simţul uneĭ îmbucurătoare satisfacţiunĭ Căcĭ însuşĭ faptul, că dl Alex. Mocsonyi a ţinut de cuviinţă a pune în linie de bătaie întreaga artileria puterniceĭ sale logicĭ în contra acestuĭ „nou curent“ şi pentru apărarea aceluĭ sistem de principiĭ, care de treizecĭ de anĭ ţine încătuşată vieaţa politică a poporuluĭ românesc din ţările coroaneĭ Sfântuluĭ-Ştefan, dovedeşte maĭ presus de orĭ-ce îndoială însemnătatea şi seriositatea acestuĭ „nou curent“, care isvoresce în chip firesc din cursul de până aci al vieţiĭ noastre politice.

In faţa proaspĕtuluĭ product literar al genialităţiĭ dluĭ Alex. Mocsonyi posiţiunea noastră nu este uşoară. Căcĭ dl Alex. Mocsonyi are pentru sine gravitatea numeluĭ său şi obicinuinţa mulţimeĭ de a jura orbiş pe adevĕrurile cuprinse în articolĭ semnaţĭ de acest nume, ear noĭ chiar numaĭ cu tăria *argumentelor noastre* suntem siliţĭ a lupta în contra atâtor prejuduţiĭ, de care este cuprinsă o mare parte de Români în faţa numeluĭ Alex. Mocsonyi. Cum apoĭ dl Alex. Mocsonyi are frumosul obiceiu de a-şĭ expune vederile tot deauna în compositiĭ alcătuite pe regulile disertaţiunilor filosofice, în rĕspunsul nostru noĭ încă suntem siliţĭ a ne folosi de categoriile argumentelor prescrise în manualele savanţilor logicianĭ şi astfel maĭ ales în vederea sileĭ, cu care publicul nostru citeşte asemenea disertaţiunĭ, uşor putem fi expuşĭ primejdieĭ de a fi judecaţĭ fără ascultare, dându-i-se câştig de causă d-luĭ Alex. Mocsonyi, care se bucură de favorul, că toţĭ îl cunosc şi îl ştiu şi îl cred, chiar fără să-l citească.

Să fim scuzaţĭ pentru această introducere lungă, dar' ni-s'a impus pentru-ca să putem cu succes motiva rugarea, ce facem. Rugăm adică pe toţĭ bărbaţiĭ, carĭ serios voiesc să razime vederile lor politice pe temeiurile tarĭ ale convingerilor câştigate prin raţionare sistematică asupra cestiuniĭ, să binevoiască a ceti şi a aprofunda în intelectul lor scrisele d-luĭ Alex. Mocsonyi şi ale noastre, ca astfel comparându-le să poată în sinceritate mărturisi, unde li-se pare a fi aflat adevĕrul.

Căcĭ noĭ în articolul d-luĭ Alex. Mocsonyi nu am aflat adevĕr.

Din capul loculuĭ o observare. Dl Alex. Mocsonyi în introducerea studiuluĭ său face maĭ întâiu pe istoricianul, apoĭ pe profetul. Cu vĕdită intenţiune de a preocupa pe cetitorĭ, precum este prescris în retorică la capitolul „exordium“, dl Mocsonyi constată, că „espediţia memorandistă nu a succes. Fiascoul a fost complet; din bancruta politică, la care a dus espediţiunea aceasta aventurioasă, un singur lucru a putut fi salvat: principiul solidarităţiĭ“.

Precum se vede însă, dl Alecs. Mocsonyi în rolul său de istorician nu apreciază *istoriceşte* epoca memorandistă, ci pretinzând că face istorie, aplică faţă de dênsa critica unilaterală a politicianuluĭ în luptă, care însuşĭ a fost principalul factor în combaterea ideilor, carĭ au slujit de bază la lupta politică, concretisată sub numirea „epoca memorandistă“. Recunoaştem pe deplin valoarea etică a consecvenţeĭ politice, dar' pe lângă toată bunăvoinţa noastră nu putem admite politicianuluĭ dreptul de *judecător istoric* asupra uneĭ epoce, din care dînsul „magna pars fuit.“ Dacă ar fi să cădem şi noĭ în greşala aceasta a d-luĭ Alex. Mocsonyi, uşor ni-ar succede să arătăm, că epoca memorandistă are la activul său resultate foarte frumoase, ear pentru faptul afirmativ, că potitica aceleĭ epoce nu a isbutit pe deplin, tocmaĭ acea tabără poartă vina, care a stat foarte aproape de cercul de influinţă a d-luĭ Alex. Mocsonyi. Şi când pe fratele tĕu, care voia să sară peste un şanţ, tu stând pe mal cu braţul tĕu împedecându-l l'aĭ făcut să cadă, nu-ţĭ şade bine, ca în urmă tot tu să învinueştĭ pentru cădere pe fratele tĕu. Cerem scuze pentru asĕmănarea aceasta, care la tot casul este maĭ delicată, decât povestea despre însurătoarea ţiganuluĭ cu fata de craiu, — vorba d-luĭ Alex. Mocsonyi. Atât pentru introducerea istorică din articolul de sub întrebare.

„Deja se porneşte în mijlocul nostru earăşĭ un curent, care duce politica naţională la o nouă deraliare şi provoacă o nouă crisă grea asupra partiduluĭ naţional“. Aceasta este profeţia d-luĭ Mocsonyi. Noĭ însă credem numaĭ în profeţiĭ testamentuluĭ vechiu şi dela un politician „kat' exochen“, care vrea să ne oprească dela o întreprindere nouă politică, nu aşteptăm să o facă aceasta ameninţându-ne, că de nu-l vom asculta, apoĭ vom păţi aşa şi aşa, ci pretindem să scoată din situaţiunea reală a împrejurărilor argumentele combateriĭ sale.

Chiar dl Alex. Mocsonyi a simţit slăbiciunea argumentăriĭ cu profeţia viitoruluĭ şi a grăbit să o motiveze şi să o îndulcească zicênd: „căcĭ, ca şi mişcarea de acum zece anĭ, porneşte şi aceasta (adică noua mişcare) din o apreciare pe deplin greşită a situaţiuniĭ şi prin urmare *poate* aduce cu sine şi această mişcare, ca şi aceea, numaĭ consecvenţe fatale“.

Ne-am bucurat, când am cetit la dl Alex. Mocsonyi, că mişcarea cea nouă „porneşte din o apreciare pe deplin greşită a situaţiuniĭ“. Ne-am bucurat, deoare-ce credeam, că acum dl Mocsonyi în oglinda intelectuluĭ său superior ne va arăta adevĕrata situaţiune în aşa claritate, că noĭ convingêndu-ne pe deplin despre neexistenţa absolută a isvoruluĭ pornirilor noastre, vom înceta de a contribuĭ la o nouă deraliare şi la o nouă crisă grea a partiduluĭ nostru naţional.

Dar decepţiunea noastră a fost amară. Dl Al. Mocsonyi în loc să ne arate situaţiunea noastră în adevĕrata eĭ realitate, porneşte maĭ presus de toate să afle contrazicerĭ logice între *„lozincele şi propunerile concrete“* ale iniţiatorilor nouluĭ curent, care va să zică dl Alex. Mocsonyi face analisă logică asupra cuvintelor, în loc să ne înveţe politică. N'avem decĭ ce să facem, ci trebue să intrăm pe terenul logiceĭ, unde ne tireşte dl Alex. Mocsonyi.

Dar' după a noastră părere, greşala logică a d-luĭ Alex. Mocsonyi este cu mult maĭ evidentă, decât „contrastul flagrant între lozincele şi propunerile concrete“ ale iniţiatorilor nouluĭ curent.

Să desfacem puţin ideile din belşugul de vorbe, atât de abundante în articolul de sub întrebare.

Temelia întreguluĭ raţionament din lăudatul articol al d-luĭ Alex. Mocsonyi este tesa, că iniţiatoriĭ nouluĭ curent presentă situaţiunea noastră politică în noţiunea exprimată prin cuvintele *„a sta locului sau a da înainte“*, ear' dl Alex. Mocsonyi afirmă, că această diagnosă a situaţiuniĭ este greşită, ci diagnosa cea adevĕrată este *„a persista sau a da îndărĕt“*. Tertium non datur — susţine dl Alex. Mocsonyi. Greşala formală e clară. Căcĭ aplicând la cuvintele de maĭ sus regula permutaţiunilor vom primi ca resultat şi alte tese, spre pildă: „a sta loculuĭ orĭ a da îndărĕt“, „a persista orĭ a da înainte“, „a sta loculuĭ orĭ a persista“ ş. a. Aşadară este greşală a zice, că tertium non datur, căcĭ de fapt şi quartum, ba şi quintum datur.

Dar' să vorbim pe limba muritorilor de rênd. Dl Alex. Mocsonyi încurcă noţiunile prin prea multe cuvinte. D-sa presentă situaţiunea astfel, ca şi când deosebirea între noĭ şi dl Alex. Mocsonyi s'ar puté concretisa prin punerea în faţă a celor două dileme: „a sta loculuĭ orĭ a da înainte“ şi „a persista orĭ a da îndărĕt“. *Aceasta este însă greşala fundamentală a întreguluĭ raţionament. Căcĭ nu asta este deosebirea între noĭ şi dl Alex. Mocsonyi.*

Dl Alex. Mocsonyi fixează controversa în chip arbitrar, ca să se potriviască argumentelor combateriĭ d-sale. Pentru luminarea chestiuniĭ este decĭ înainte de toate necesar să stabilim precis şi clar controversa. Deosebirea cea faptică între noĭ şi dl Alex. Mocsonyi este următoarea. *Noĭ susţinem, că în starea sa actuală politică, poporul românesc din ţările de sub coroana Sf. Ştefan a încetat cu desĕvîrşire a opune resistenţă faţă cu politica dominantă de stat, care a decretat ca ţintă contopirea în naţiunea etnică maghiară a popoarelor nemaghiare din Ungaria, eară dl Alex. Mocsonyi este de părere, că starea actuală a politicei poporuluĭ românesc din această ţeară însamnă resistenţă faţă de tendinţele de nimicire a naţionalităţilor nemaghiare din Ungaria.* Aceasta este adevĕrata controversă dintre noĭ şi dl Alex. Mocsonyi. Pusă însă odată fals controversa, false sunt şi toate, cele ce în chip logic dl Mocsonyi deduce din controversa falsă. Se vede aceasta clar numaĭ decât din cea dintâi învinuire adresată nouĕ. Dl Alex. Mocsonyi află „contrast flagrant între lozincele şi propunerile concrete“ ale iniţiatorilor nouluĭ curent. Contrastul acesta însă nu există între lozincele şi propunerile *noastre*, ci între propunerile acestea şi între punctul de vedere al d-luĭ Alex. Mocsonyi. Căcĭ dacă se are în vedere ceea-ce susţinem noĭ, că politica noastră actuală este nulă, atuncĭ între punctul acesta de vedere şi între propunerile noastre concrete nu există absolut nici o contrazicere. Noĭ lăsăm propunerile noastre tocmaĭ pe afirmarea, că azĭ la noĭ *nu există nici un fel de politică naţională.* O propunere positivă decĭ nu poate fi în contrazicere cu ceva ce nu există. Adevĕrul acesta *logic* trebue să-'l recunoască însuşĭ dl Alex. Mocsonyi.

Procedura d-luĭ Alex. Mocsonyi este foarte facilă. „Poporul românesc se află în resistenţă pasivă. Această resistenţă pasivă constitue politica noastră naţională. Noul curent abdică dela resistenţa pasivă, ergo noul curent abdică dela politica naţională“. Logiceşte raţionamentul e corect. Dacă admitem premisa, trebue să admitem şi conclusiunea. Dar' tocmaĭ aicĭ e buba, că *noĭ nu admitem premisa*, ci tocmaĭ din contră susţinem, că *poporul românesc nu se află în resistenţă pasivă, ci se află în absolută anihilare politică.* Este deci evident că dl Alex. Mocsonyi a început să ne combată pe un temeiu fals. Cum dl Mocsonyi a introdus în discuţie obiceiul de a ilustra anumite stărĭ de lucruri prin vr'o anecdotă, să ne fie permis a ilustra şi noĭ raportul dintre noĭ şi dl Mocsonyi tot printr'o anecdotă. „Bună dimineaţa, babă,“ — zicem noĭ. „Castraveţĭ dragă“ — rĕspunde dl Alex. Mocsonyi.

Este clar, că discuţia trebue s'o începem de nou pe basa adevĕrateĭ controverse. Dl Alex. Mocsonyi să ne dovedească, că starea actuală politică a poporuluĭ românesc este *resistenţă* faţă cu politica de stat, noĭ ne vom încerca apoĭ să dovedim contrariul şi numaĭ în cursul acesteĭ discuţiĭ va puté să se facă apreţiarea tuturor propunerilor noastre. In parantesă observăm încă din capul loculuĭ, că după priceperea noastră, *resistenţă* înseamnă *a se împotrivi* (resistere), *a nu se lăsa.* Dl Alex. Mocsonyi are decĭ să ne dovedească, întru-cât azĭ poporul românesc *se împotriveşte* politiceĭ de stat şi anume să ne-o dovedească aceasta nu *în teorie*, ci prin fenomenele vieţiĭ reale. Dacă însă se va constata, că astăzĭ *politică* naţională românească absolut nu există, atuncĭ dela sine urmează, că au dreptate aceia, carĭ voiesc să pună capĕt acestei stărĭ de lucrurĭ prin o *nouă pornire* politică. Tot aşa de evident va fi atuncĭ şi aceea, că această *nouă* pornire trebue să se facă pe basa unuĭ program alcătuit în conformitate cu condiţiunile reale ale presentuluĭ.

Vom continua de altfel discuţia atuncĭ, când dl Alexandru Mocsonyi se va pune pe temeiul adevĕrateĭ controverse dintre noĭ şi nu se va apuca a ne combate pe temeiul unor vederĭ, carĭ nu sunt ale noastre, ci numaĭ d-sa ni-le atribue pentru a-şĭ procura plăcerea grămădiriĭ argumentelor în contra uneĭ aserţiunĭ neexistente.

Anticipăm însă de pe acum, că schimbarea programuluĭ din 1881 nu este o cedare faţă cu politica actuală de stat, ci este tocmaĭ o întărire a posiţiuniĭ noastre româneştĭ. Noĭ cerem *autonomie naţională*, nu autonomie teritorială. Autonomia Transilvanieĭ însemnează *dismembrarea naţiuneĭ româneşti* din ţările coroaneĭ ungare şi aceasta va să zică *slăbirea* noastră. Ce-'mĭ trebue autonomia Transilvanieĭ, dacă am autonomia naţională *a tuturor* Românilor din Ungaria? Prin abandonarea autonomieĭ Ardealuluĭ din programul nostru politic nu am făcut *concesiune*, ci tocmaĭ din contră ne-am apropiat maĭ tare de adevĕratul *ideal politic* al poporuluĭ nostru, exprimat atât în resoluţiunile adunăriĭ dela Blaj din 1848, cât şi în petiţia Românilor dela 25 Februarie 1849, pe care atât de frumos o esplică baronul Şaguna în hârtia sa din 5 Martie acelaş an, adresată guvernuluĭ din Viena. **„Naţiunea română cere autonomia eĭ naţională** *în privinţa politică*“, — se zice în punctul I al resoluţiunilor dela Blaj. Este prin urmare incorect a înfăţişa propunerea pentru eliminarea din programul *naţional* a autonomieĭ *teritoriale* a Transilvanieĭ ca o *ştirbire* a postulatelor *naţionale*, câtă vreme

tocmaĭ din contră aceasta înseamnă *lărgirea* acelor postulate. In chipul acesta am ajunge, ca programul *tuturor Românilor* să şi exprime de fapt dorinţele politice ale *tuturor Românilor* din ţările coroanei ungare şi am ajunge astfel la omogenitatea perfectă a programuluĭ nostru, am delătura piedecile, carĭ întotdeauna primejduesc *unitatea* în acţiunile noastre politice şi s'ar câştiga adevărata *solidaritate*.

Cu atât maĭ fără basă este afirmarea, că eliminarea ultimuluĭ punct din programul dela 1881 cu cestiunea dualismuluĭ, ar fi o abdicare la vre-un lucru naţional. Eliminarea aceasta nu ar fi, decât o curăţire a programuluĭ de cestiunĭ, carĭ absolut nimic nu au de a face cu *postulatele naţionale* ale Românilor. Pentru noĭ într'adevăr este absolut indiferent, ce raporturĭ există orĭ vor exista între Ungaria şi Austria, câtă vreme ele nu ating interesele noastre *naţionale*. Insuşĭ dl Alex. Mocsonyi a zis'o odată, că noĭ gravităm într'acolo, de unde putem aştepta scăpare. Fie Ungaria independentă de tot, constituie-se din nou monarchia centrală, fie constituţie, orĭ domnească absolutismul, pentru noĭ acea alcătuire de stat şi acea formă de guvernament e bună, care ne asigură maĭ mult posibilitatea desvoltăriĭ noastre ethnice. Din causa aceasta chestia dualismuluĭ *nu are loc* între postulatele noastre *naţionale*.

Dl Alex. Mocsonyi nu are aşa dară dreptate, când afirmă, că propunerile noastre privitoare la schimbarea programuluĭ dela 1881 va să zică *o capitulare* în faţa tendinţelor cutropitoare ale politiceĭ moderne de stat, căcĭ tocmaĭ din contră realisarea acestor propunerĭ constitue o *întărire* a posiţiuneĭ noastre româneşti faţă de acele tendinţe.

Tot aşa de nedrept este dl Alex. Mocsonyi, când ne învinueşte, de naivitate din causa că dl Dr. Mihu vorbeşte de o politică „cu care-care sorţĭ de isbândă". Ne atribue adică dl Alex. Mocsonyi credinţa, că guvernul chiar numaĭ pentru „trădarea" din partea noastră a programuluĭ dela 1881 ne-ar face concesiunĭ, câtă vreme noĭ tocmaĭ din contră susţinem, că fără vre-o acţiune serioasă din partea noastră guvernul *nici odată* nu va lua în considerare justele noastre aspiraţiunĭ naţionale şi tocmaĭ dl Alex. Mocsonyi este acela, care vrea să introducă în sufletul poporuluĭ nostru veninul, că naţiunea românească este absolut impotentă de a contribuĭ ea *prin ea însaşĭ* la îmbunătăţirea sorţiĭ eĭ în această ţeară, ci această îmbunătăţire trebue să o aştepte numaĭ şi numaĭ dela bunul plac al guvernuluĭ. „*Realisarea uneĭ astfel de aplanărĭ nu depinde dela noĭ, ci depinde numaĭ şi numaĭ dela guvern*", — zice dl Alex. Mocsonyi. Bunul Dumnezeu să ferească însă pe poporul românesc de credinţa aceasta deşartă.

Vom discuta maĭ departe atuncĭ, când discuţia nu se va pune pe o controversă trasă de păr. Dar şi până atuncĭ cu toată hotărîrea tăgăduim, că abandonarea uneĭ închipuite resistenţe pasive ar însemna totodată şi o renunţare la o politică naţională peste tot şi perhorescăm ideea, că programul dela 1881 ar fi însaşĭ existenţa naţională a poporuluĭ românesc. Protestăm în contra introduceriĭ în sufletele noastre a dogmeĭ, că aspiraţiunile politice ale poporuluĭ românesc atârnă cu desăvîrşire numaĭ dela bunul plac al guvernuluĭ ţăriĭ şi că noĭ pentru realisarea acelor aspiraţiunĭ nu trebue să facem absolut nimic, căcĭ nu putem să facem nimic, precum ne învaţă dl Alex. Mocsonyi.

Peste tot nu vom permite, ca vieaţa politică a poporuluĭ nostru să se înfunde în mocirla unor discuţiunĭ doctrinare de natură şcolastică. Ci noĭ *plecăm* din propositia, cu care *a terminat* Dr. Ioan Raţiu înaintea bareĭ judecătoreştĭ dela Cluj:

Existenţa unui popor nu se discută, ea se afirmă.! *Vasilie Goldiş.*

Atentat la constituţiunea bisericeĭ.

Sub titlul de maĭ sus, dela un fruntaş şi distins scriitor al vieţii noastre bisericeşti primim următorul articol:

Ambele consistoare, din Arad şi Oradia-mare, au fost de acord, fixând unanim terminul alegereĭ de episcop în văduvita diecesă a Aradului pe Dumineca din 28 Aprilie (11 Maiu) a. c. Dreptul consistoruluĭ eparchial de a fixa el însuşĭ terminul pentru alegerea de episcop este inseparabil de dreptul seu *absolut* de a convoca sinodul eparchial în cas de vacanţă, circumscris în §. 90 al statuluĭ organic, căcĭ cui îĭ compete dreptul de convocare, după logica lucruluĭ, *aceluia îĭ compete şi dreptul de fixare a terminului*, fiind-că convocarea implicit cuprinde fixarea terminuluĭ.

Ideia fundamentală a constituţiuneĭ noastre bisericeştĭ, care ca un fir roş trece prin tot Statutul Organic, este *abolirea absolutismului* şi despotismuluĭ ierarchic, *proclamându-se domnia voinţeĭ obşteşti* în biserică, exprimată prin representanţa legală a cleruluĭ şi poporuluĭ.

I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Meţianu desconsiderând votul celor două consistoare eparchiale, relativ la ziua alegereĭ de episcop, s'a pus nu numaĭ deasupra legiĭ, dar a atentat direct la constituţiunea bisericeĭ, pentru-că nu i-se dă Mitropolituluĭ dreptul de a fixa el însuşĭ terminul pentru sinodul eparchial electoral, nicĭ în Statutul Organic, nicĭ în sfintele canoane, din contră: i-se impune datoria de a se conforma sau a **sprigini pe concernintele consistor în nisuinţa pentru alegerea episcopuluĭ.** Aceasta este o dispositiune clară şi *imperativă* a §-luĭ 98 din Statutul Organic, pe când cererea de *inviaţiunĭ* dela Mitropolitul este numaĭ *facultativă*, pentru casul când adică consistorul n'ar şti cum să procedă, orĭ ar întimpina dificultaţĭ şi pedecĭ în stăruinţa sa.

In casul concret însă, care ne preocupă, Mitropolitul nu că nu a sprijinit consistorul în nisuinţa sa, dar singur 'i-a pus pedecă la alegerea episcopuluĭ diecesan, şi acesta este un fapt *fără precedenţă* în vieaţa noastră constituţională bisericească, ale căruia urmărĭ nu se pot prevede. Căcĭ, dacă Statutul Organic dispune ca alegerea de episcop să se facă cel mult în restimp de treĭ lunĭ, Mitropolitul nu este îndreptăţit a-se opune şi a zădărnici stăruinţa şi hotărîrea consistoruluĭ în fixarea terminuluĭ, chiar a celuĭ maĭ scurt, pentru alegerea de episcop, în restimpul de treĭ lunĭ.

Simţind greutatea răspundereĭ ce 'şi-a asumat prin respingerea terminuluĭ fixat de cele două consistoare, în lipsa de temeiurĭ legale, I. P. S. Sa Mitropolitul Meţianu recurge la subterfugiĭ, încercând a-'şĭ motiva procederea arbitrară cu „exigenţele multifariilor obligamente" şi cu „alte afaceri ale ambelor oficiĭ, la archidiecesă şi la mitropolie, care îĭ ocumbă în grad superior, şi-ĭ reclamă în mod imperios jertfa acomodăriĭ la postulatele lor".

Vrea adică I. P. S. Sa să stabilească o *colisiune a datorinţelor*, dar aceasta nu are loc în ordinea morală, ci întrebarea poate să fie numaĭ despre aceea, care din diferitele datorinţe trebue preferită? Şi aci avem de urmat regula: *datoria superioară trebue să prevalege datoriei inferioare.* Cine va susţine însă că alegerea de episcop ar fi o afacere de interes inferior obiectelor şi lucrărilor sinodului ordinar archidiecesan?

Interese superioare, de ordine morală şi spirituală, reclamă deplinirea de urgenţă a scaunuluĭ episcopesc în eparchia văduvită, căcĭ deşĭ d. e. hirotonirile de preoţĭ în timpul vacanţeĭ le poate săvîrşĭ şi episcopiĭ din alte diecese, după propunerea şi recomandarea consistoruluĭ, sunt însă lucrurĭ de ordine canonică şi spirituală, care aparţin putereĭ legăreĭ şi deslegăreĭ, şi care nu le poate săvîrşĭ, în eparchia văduvită, un alt episcop, nicĭ Mitropolitul, fără numaĭ singur legitimul episcop eparchiot, astfel sunt d. e. absoluţiunile şi dispensaţiunile canonice.

Chiar şi atuncĭ, când cine-va ar supra-pune interesele materiale ale archidiecesei intereselor spirituale ale văduviteĭ eparchie a Aradului, I. P. S. Sa Mitropolitul Meţianu tot nu va eşi din dilemă, pentru-că *presenţa Mitropolitului nu este indispensabilă la alegerea de episcop.* Şi dacă „probleme de mare importanţă" îl reclamau să-'şĭ „consacre tot timpul şi activitatea" pentru sinodul archidiecesan, în sensul §-luĭ 99 din Statutul Organic, el putea şi *trebuia să se substitue prin un mandatar al său* pentru a conduce alegerea de episcop; ear dacă ţinea să conducă în persoană alegerea de episcop în Arad, I. P. S. Sa putea şi trebuia să se substitue în conducerea şi presidierea sinoduluĭ archidiecesan prin vicarul archiepiscopesc, sau prin alt membru din deputaţiĭ clericalĭ, căcĭ ar fi prea întristător, dacă în întreg sinodul archidiecesan nu s'ar găsĭ persoane destoinice, ca să-'l substitue.

Invederat că nu interesele generale ale bisericeĭ, ci altele au determinat atitudinea anticonstituţională a I. P. S. Sale Mitropolituluĭ Meţianu în chestia alegereĭ de episcop la Arad.

Noĭ lăsăm să judece publicul nepreocupat asupra purtăreĭ I. P. S. Sale.

Din Dietă.

— Şedinţa dela 16 Maiu n. —

Kossuthiştiĭ continuă a strîmtora guvernul. In şedinţa dela 16 c. au vorbit *Rátkay* şi *Barta Ödön*, atacând în deosebĭ instituţiunea Delegaţiunilor, spunênd că nimic din ce se cere şi se votează acolo nu se poate controla. Ei au cerut cu insistenţă ca şedinţele să fie publice. Rátkay şi alţiĭ se dusese adecă dar n'au fost lăsaţĭ să între.

Széll a răspuns apărând atât delegaţiunile, menite a resolva afaceri carĭ derivă din relaţia celor două state, ear pe de altă arătând şi pe contele Szapáry, care nu lăsase pe deputaţiĭ kossuthistĭ să între la şedinţa subcomisieĭ maghiare de răsboiu.

SCRISOARE DIN PARIS.

— Despre alegerĭ şi alte lucrurĭ. —

Onorată Redacţiune!

Conform promisiuneĭ mele vin a vă face cunoscut resultatul *balotagiului* din 11 Maiu, şi tot-odată şi detailurĭ asupra catastrofeĭ din Martinic-Saint-Vincent şi asupra catastrofeĭ aeronautuluĭ M. Severo.

Balotagiul, care a decurs în deplină ordine în 11 Maiu a avut de data aceasta resultate maĭ favoritoare pentru guvern atât în Paris cât şi în provinţă.

In Paris guvernamentaliĭ au câştigat 21 mandate ear opoziţia numaĭ 7, prin urmare Parisul are 27 deputaţĭ opoziţionalĭ şi 23 guvernamentalĭ. A reuşit şi ministrul de comerciu Millerand, de şi numaĭ cu vre-o câte-va voturi, a reuşit Leygues ministru de instrucţie, ear fostul preşedinte al camereĭ Henri Brison şi-a căutat refugiul din Paris la Marseille, unde deputaţiĭ guvernamentali s'au retras în favorul dînsuluĭ.

In provinţă mandatele s'au împărţit în formă egală între guvernamentaliĭ şi opoziţionaliĭ, cu toate că amândoile părţĭ prin foile loĭ nisuesc să arate balotagiul ca maĭ mult favorabile pentru sine. — De altcum e imposibil se hotărăştĭ numărul deputaţilor guvernamentaliĭ sau opoziţionali cu o cifră oare-care, de oare-ce sunt foarte mulţĭ deputaţĭ aleşĭ a cărora posiţie faţă de guvern nu e exact cunoscută, decĭ resultatul precis a alegerilor se va şti numai după-ce se va întâmpla prima votare în dietă.

Eată de altcum şi în cifre resultatele alegerilor aşa după cum le predă ambele partide. După Le Matin, Le Figaro etc. guvernamentaliĭ au: republicanĭ 111, radicali socialiştĭ 90, socialiştĭ 43 — total *373* voturĭ.

Până când opoziţia n'ar avea decât: conservatorĭ 40, naţionaliştĭ 50, republicanĭ antiministerialiĭ 99 şi socialiştĭ guezişti (revoluţionarĭ) 6 total *214* voturĭ.

L'Intrasigeant, L'Autorité, La Patrie, foĭ opoziţionale predau următoarele resultate: radicaliĭ 225, republicanĭ 47, socialiştĭ 50, — total *322* voturĭ.

Opoziţia ar avea: progresiştĭ (republicanĭ antisemineisterialiĭ şi socialiştĭ guerişti) 131, conservatorĭ 78, naţionaliştĭ 52, — total *261* voturĭ.

Insă admit şi foile guvernamentale; că opoziţia s'a sporit de şi după dînsele numaĭ cu 6 mandate, şi că partida socialistă a suferit perderĭ enorme, din carĭ perderĭ o mare parte din foile francese deduc şi dau ca sigură demisia cabinetuluĭ Valdeck-Rousseau, care cabinet avea o direcţie socialistă.

Dintre 571 mandate 8 sunt necunoscute, între carĭ sunt 2 din insulele Reunion carĭ neflind în legătură cu Franţa cu cabel, încă nu sunt cunoscute, 5 sunt protestate, ear un mandat e cel din Martinic unde din causa înspăimântătoareĭ erupţiunĭ vulcanice alegerea nu s'a ţinut, şi nicĭ nu se va ţinea de oare-ce toţĭ alegătorĭ şi cu ambiĭ candidaţĭ împreună au perit în focul teribil.

Din alegerile acestea se poate vedea însă că dreyfussarzĭ au pierdut terenul în Franţa căcĭ toţĭ deputaţĭ maĭ însemnaţĭ dreyfussarzĭ în frunte cu Ioseph Reinach au căzut, până când opoziţia antisemită cu toate că a perdut pe bravul Drumont, a câştigat foarte mult teren...

*

Nouă detailurĭ asupra catastrofeĭ din Martinic:

Despre înfiorătorul desastru de pe insula Martinic eată ştirile cele maĭ noue: Deja în 6 Maiu, cea maĭ mare parte a locuitorilor din oraşul Saint-Pierre au voit să părăsească insula şi a şĭ căuta refugiul pe insulele vecine, însă guvernorul M. Moulet pentru a-ĭ liniş'ĭ şi a le da curagiu, el însuşĭ a venit în oraş şi s'a stabilit acolo pantru un timp maĭ îndelungat, aceasta e causa, că afară de 40 femeĭ şi copiĭ nicĭ o persoană n'a părăsit oraşul şi prin urmare nicĭ o fiinţă nu a scăpat de moarte. In 7 şi 8 Maiu detunăturile suterane în tru atâta erau de puternice de să auziau până la Santa-Lucia, Dominic şi chiar până în Saint-Thomas, care insulă e într'o depărtare de 500 chilometri. Toţĭ locuitoriĭ în număr de 30.000 au perit în foc, precum şi 18 corăbiĭ cu personagiu cu tot, au perit în port. Personagiul corăbieĭ Rotdam carĭ ca prin minune a scăpat cu corabia arsă de jumătate spune, că catastrofa dela 8 Maiu n'a durat mai mult de 20 minute, în 20 minute n'a mai rămas casă, om, animal, orĭ iarbă.

In fine în 10 Maiu corabia Rubis s'a putut apropia de ruinele oraşuluĭ cu mare greutate, deoare-ce prin port înoată ruinele celor 18 corăbiĭ nimicite. Uniĭ au intrat în oraşul nimicit şi o teribilă priveliştе s'a desfăşurat înaintea ochilor lor. Aerul e de o căldură insuportabilă, străzile acoperite de cadavre, câţiva păreţĭ mai stau în sus. Orologiul spitaluluĭ e intact şi arată 7.50 m. Apă nu există în oraş. Nimica vieaţă nu există în oraş, ruine, cenuşe, norĭ de fum, şi se aud des detunăturile suterane.

In centru nicĭ urma străzilor nu maĭ există. 9 persoane ale uneĭ familiĭ sunt aflate lângă olaltă prefăcute în scrum. Pivniţa băncеĭ din Martinic e intactă şi acolo au aflat 2 mil. de francĭ în numerarĭ, acuma caută după depoul erarial şi magazinele negutătorilor maĭ însemnaţĭ.

Conformaţia terenuluĭ s'a schimbat cu totul, unde erau văĭ până acuma, acuma să aridică munţĭ, ear colinele s'au prefăcut în văĭ. Toţĭ sunt de părere ca nicĭ un locuitor al oraşuluĭ n'a putut scăpa. Acolo au perit şi guvernorul şi consuliĭ englezĭ şi americanĭ.

*

Catastrofa aeronautuluĭ M. Severo şi M. Sachet. Un teribil accident s'a produs în

13 l. c. dimineața în Paris. M. Severo, deputatul Braziliei la Paris, voind să întreacă pe Santos Dumont, în 13, dimineața la 5 ore, împreună cu mechanicianul său M. Sachet, s'a ridicat în aer cu balonul său dirigiabil „Pax".

La început se părea că proba va reuși perfect, căci balonul s'a aridicat într'un mod foarte frumos, deodată însă ajungênd banul asupra cimitirului Montparnasse se observă că partea dinderăt a balonului a luat foc și e mânat de către vênt spre vest. Deodată numai o detunătură asemenea unei detunături de tun s'a auzit, tot balonul era în flacări, ear corfa balonului cu cei doi curagioși aeronauți cădea cu o repeziciune amețitoare din înălțime de 500 metri, spre trotoirul de pe avenue Maine. M. Severo nu mai avea formă de om, capul și pieptul era spart cu desăvîrșire, picioarele rupte și prin ghete ieșia osul din picioare.

Mechanicianul Sachet însă era și mai teribil nimicit; căci a ars și s'a prefăcut scrum și căzênd pe trotoir s'a rupt bucățele așa încât a trebuit mult timp până ce au fost strinși și transportați de pe locul numit.

Ne putem face idee despre starea desperată a doamnei Severo care urmăria pe un automobil pe bărbatul său curagios.

Francmasonii.

Logia francmasonilor din Arad își zidește palat, tocmai atunci când se pregătește închiderea palatului din strada Sina. Ce fatală coincidență.

Logia francmasonă găzduește pe toți aceia cari se aliază a insultui legea firei în locul legii creștinești, ea tinde ca să se șteargă bisericile și să se împreune toți în loge cari sunt aranjate peste întreagă suprafața pământului și toate stau în legătură. Logele au lucrat în toate statele pentru înlocuirea legilor dumnezeești cu cele civile, pentru secularisarea averilor bisericești, cu un cuvênt tot ce s'a făcut contra bisericilor, din loge sunt făcute. Ele caută să fie pretutindeni representate, ales la guverne și în biserici, așa avem să înțelegem de ce a aflat atâta părtinire din afară Ioan Beleș și Sever Bocșan, și de ce acești omuleți cari altfel din propriile lor puteri Dumnezeu știe unde ar fi ajuns, sunt purtați pe palme și mai ales împinși pe biserică, ca acolo să execute tendențele francmasonismului.

Logia francmasonilor care nu numai biserică nu cunoaște, ci nici naționalitate, 'și-a ținut ședința în ziua morții regretatului, episcop Iosif Goldiș. Aceasta sigur nu va fi fost din întêmplare. La această importantă ședință a alergat și din provincia solgăbirăușul Sever Bocșan. Societatea lor este secretă și se înțeleg ca necuratii cu semne secrete iar nu cum a dat Dumnezeu, cu graiul viu, prin urmare nu știm ce se va fi petrecut între ei, dar vedem cum Beles János cutriere orașele, acuș la Oradea-Mare, acuș la Budapesta, unde logele au de membrii bărbați influenți de stat.

Toate le înțelegem, despre Beles János și Bokán Szever nu ni-am făcut nici când iluzii; nu înțelegem însă acuș cum de o partidă bisericească la care sunt angajate fețe bisericești începênd dela preoți, protopopi, protosincelii, archimandriți până la metropoliți nu numai se aliează cu cei-ce a trecut dela legea creștinească la francmasoni, ci îl fac pe față de șeful partidului lor, ori doar nu Beles János e șeful partidului Hamsea? și cum de acest partid își are de combatent pe misionarul gr. cat. în Arad, și pe rabinerul cu toți circumcisii și necircummcisii de alta limbă și alta lege, puși cu foc și pucioasă, impotriva credincioșilor bisericei ortodoxe? Dar va veni timpul când toți vor înțelege de pe buzele preoților, protopopilor, protosincelilor, archimandriților și mitropoliților aliați cu francmasonii, când vor da seamă de faptele lor.

Noi ne facem așa datoria de a arăta că francmasonismul 'și-a înfipt ghiarele în sinul bisericei, ca să trezim pe cei-ce dormitează. Pentru răfuiala cu alianța francmaso clericală ne vom alege noi timpul când îl vom afla de potrivit și atunci se va clarifica și nexul causal dintre dărîmarea palatului din strada Sina și ridicarea celui francmasonesc pe malul Mureșului.

Din străinătate.

Semioficioasa „*Tribuna*" din Roma confirmă știrea că Mirco, fiul prințului Muntenegrului încă în anul acesta va fi proclamat moștenitor al tronului sêrbesc.

Nainte de proclamare regele Alexandru și prințul Mirco vor fi oaspeții țarului.

Amănunte despre catastrofa din Martinica.

Mulți dintre cei cari scăpaseră în *St. Pierre* de focul vulcanic, îmbarcându-se pe luntre și fugind în largul mării, 'și-au găsit *aici* moartea, de oare-ce și marea fusese foarte agitată.

In urma pustiirei ce a pricinuit vulcanul în insula Iamaica, fabricele de zahăr — cari au scăpat de nimicire — au fost închise; o mulțime de oameni au rămas astfel fără ocupațiune.

La *Fort de France* se găsește și fostul rege Behanzin al Dahomeyului, care e internat în insulă. Un fiu al fostului rege era elev al liceului din St. Piérre. Chiar nainte de catastrofă cu o zi el scrisese tatălui său că vor face toți escursie până la marele lac din gura vulcanului.

In ședința dela 15 c. a Camerii Comunelor din Londra, secretarul de stat *Olivier* a spus că din causa catastrofei ce amenință insula St. Vincent, e vorba ca locuitorii să fie îmbarcați și duși în Guyana, Trinidat și Iamaica.

Din *New-York* se telegrafează că vulcanul *Soufrier* aruncă într'una lavă. Partea de nord a insulei St. Vincent este adevărata mare ferbinte.

D'asemeni *e în plină activitate și vulcanul Monotombo.*

*

Teribila catastrofă din St. Pierre amintește de grozava erupție care s'a întêmplat în 1883 pe insula Cracotva prin vulcanul Pic-Perbuatan. Partea mai mare a insulei s'e scufundat în mare. Pe insula lava mai multe de o a treia parte din cele 45 cratere erau în erupție. Craterele aruncau din sine, cantitate mare de peatră, lavă ba chiar și stânci, prăpădind tot unde ajungeau. Tot atunci și marea începu să murmure și să clocotească. In Baterie sau prăpădit la vr'o 20.000 de chinezi, în Anjer 800 americani și europeni. In Bekatam s'au înecat în apă 1200 persoane. Pe insula Sarang n'a scăpat nici un suflet. Orașul Tamerang prin o vêrsare de lavă a fost cu locuitori cu tot de jumătate prăpădit. Suma totală a morților era vr'o 75 000!

NOUTĂȚI.

ARAD, 16 Maiu n. 1902.

Instalare. Instalarea noului fișpan al comitatului Unedoarei, Barcsay Kálmán, va fi în ziua de 26 Maiu.

*

Sêrbare mare a fost eri în Budapesta, Aristocrațimea a aranjiat adică în „Tattersal" jocuri cavalerești, cari îndeosebi sub Mateiu Corvin erau la modă. Floarea aristocrațimei a dat concursul său la aceste jocuri. Au luat parte și archiducii Iosif August, Ferdinand Carol și archiducesele Clotilda Maria și Gizela.

Intre spectatori a fost și M. Sa regele.

„Orchestra — i-se scrie lui „Arad és Vidéke" — a cântat „Gotterhallte", o parte din public s'a sculat, descoperindu-și capul, — asta a fost singura pată a serbării strălucite; multora sângele li-s'a urcat în obraz de rușine"...

Dar par'că mai mulți kossuthiști se lăudaseră că la prima ocasie vor demonstra și face scandal contra imnului „Gotterhallte"... Se vede că au revenit la sentimente mai bune.

Serbarea va urma de altfel și azi.

*

Alegere. La 15 c. a fost alegere de deputat în *Dej*, a treia oră de astă toamnă. Deși kossuthiștii au lucrat zdravăn să se încuibe s'acolo, totuși candidatul lor Rády János a rămas în minoritate și a învins baronul Dániel Tibor, care fusese ales și nainte dar se casase mandatul, deoare-ce nu avea încă vêrsta de 24 ani.

— Balotagiul la *Csacza* va fi în 28 Maiu n.

*

Tinerimea maghiară pe — lucru. Pe eri a fost convocat la Kassa congresul studenților maghiari. După-cum 'i-se telegrafează însă lui „Arad és Vidéke", din causa certelor dintre studenții sosiți dela Oradia Cluj și Selmecz, congresul nu s'a putu deschide. După amiezi studenții s'au adunat la cafeneaua Schubert, să negocieze pacea. Chiar aici s'a întâmplat însă că în cursul discuțiunilor Bernolák Nándor i a tras o palmă zdravănă lui Péterffy Tibor. A urmat apoi altă bătaie: Szekula Ienő i-a tras două palme lui Bernolák, ear la urmă s'au încăierat, încât nici vorbă de congres.

*

Intimpinare. Primim următoarele: „Timișoara, 13 Maiu 1902 n. *Onorată redacțiune!* Am aflat că în mai multe rênduri ați afirmat în jurnalul D-V. cumcă eu după ședința ținută Joi după Paști a consistorului plenar din Arad, aș fi călătorit și *fost la Sibiiu spre a informa* pe Em. Sa dl archiepiscop în causa terminului alegerii de episcop al diecesei Aradului. Vă rog, ca în interesul adevărului să binevoiți a lua în jurnalul D-V. act despre *declarația mea ce vi-o fac*: Nu am fost în Sibiiu nici nainte nici după pomenita ședință plenară, nici n'am de cuget a merge la Sibiiu în această causă. Cu Em. Sa, dl archiepiscop, nici n'am vorbit, nici n'am corospondat — nici indirect — nici un cuvênt în afacerea de sub întrebare. Mulțumindu-vă pentru bunăvoință semnez cu stimă: Pavel Rotariu, advocat, director și deputat sinodal".

Bate la ochi că dl Rotariu s'a pomenit numai la 10 zile cu desmințirea!

De altfel după cum cunoaștem lucrurile, d-sa este în stare să afirme că nici nu-'l cunoaște pe I. P. S. Sa Metropolitul Mețianu, deși nimeni ca d-sa nu l-a zugrăvit, în cunoscuta jalbă către răposatul mitropolit Miron!

*

Biblioteca „Academiei Române". Mișcarea în luna Aprilie 1902. *I. Consultarea. A)* Cărți tipărite: 1. Cerute cu buletine 358 cetitori, 1361 volume. 2. Imprumutate acasă 11 cetitori, 28 volume. Total 369 cetitori, 1389 volume. Aflătoare în sala de lucru: Cărți 1626 volume. Aflătoare în sala de lucru: Reviste române 36 volume. Aflătoare în sala de lucru: Reviste străine 50 volume. *B)* Manuscripte și documente: Manuscripte consultate 40 cetitori, 260 volume. Documente 50 cetitori, 1814 volume. *II. Sporirea.* Primite: 1. Conform legii dela 1 Aprilie 1885 168 volume și broșuri, 169 numere de reviste române. 2. In dar sau în schimb 29 volume și broșuri, 34 numere de reviste străine, 26 atlase și chărți, 12 foi volante și portrete, 1 vol. mscr., 1 fotografie. 3. Cumpărate 5 volume și broșuri, 87 numere de reviste străine, 10 documente. Total 202 volume și broșuri, 169 numerede reviste române, 121 numere de reviste străine, 26 atlase și chărți, 12 foi volante și portrete, 1 volum mscr., 10 documente, 1 fotografie. Bibliotecar *Bianu.*

*

Necrolog. Subscrișii cu inima înfrântă de durere aduc la cunoștință, că preaiubita lor mamă, mamă bună și străbună *ved Iuliana Jorgoviciu născ. Mregea,* la 15 Maiu a. c. noaptea la 11 ore, după un morb îndelungat, împărtășită cu sfintele taine ale cuminecăturei, a încetat din vieață. Rămășițele pământești ale defunctei dela casa sa proprie din etrada Deak-Ferencz Nr. 39, în 17 Maiu a. c. după ameazi la 4 ore, se vor așeza după ritul bisericei ort. rom. în grădina familiară din cimitirul superior. *Fie-'i memoria binecuvêntată și țerîna ușoară.* Dimitrie Jorgoviciu, Emilia Jorgoviciu măr. Pavlovits, Corneliu Jorgoviciu, Ana Jorgoviciu măr. Avram Păcurar ca fii și fice.

*

Falsificare. O frumoasă damă din Lemberg, soția unui profesor universitar, după ce a falsificat cambii și libele de depuneri pe numele bărbatului său și a *archiepiscopului Puzina* a dispărut din oraș. Ea a păgubit astfel pe bănci și particulari până la sumă de 1.200.000 coroane. Dela archiepiscopul frumoasa damă a înșelat și niște giuvericale prețioase.

*

Batalion decimat. Semi batalionul de infanterie care a refusat să tragă în țăranii răsvrătiți din districtul Pultava a fost condamnat să fie decimat.

Execuția a avut loc zilele acestea. Soldații fiind așezați în front, un ofițer a trecut pe dinaintea lor numărând oamenii. Oprindu-se la fie-care al zecilea soldat, îi ordonă să părăsească rîndul și a fi condus înaintea unui pluton de execuțiune.

Soldații ceialalți au fost trimiși într'o colonie penitenciară.

*

Idolii evreești. Museul Guimet din Paris s'a îmbogățit de curînd cu o colecțiune din cele mai interesante, datorită cercetărilor savantului architect, Durighello. D sa a descoperit la Dan, fosta Lais a Bibliei, niște statuete de bronz care sunt, incontestabil, niște idoli evreești, de care ne vorbește Biblia.

In escursiunile sale prin împrejurimile lacului Huleh, lângă Tel-El-Kadi, observase niște ruine a căror pietre fără formă purtau urmele incendiului. Făcu săpături, dar fără zadarnice. Fiind în relațiuni cu locuitorii de acolo, le dădu idea să sape, și unul din ei avu norocul să găsească mai multe statuete de bronz.

După biblie, evreii tribului Dan s'au stabilit la Lais, de unde alungară pe eveenii. Geografii și istoricii recunosc că Tel-El-Kadi e locul unde a fost Lais, numit în urmă Dan.

Nici un muzeu, nici o colecțiune din lume nu posedă asemenea statuete, avênd trăsăturile semite atât de pure și atât de caracteristice. Sunt niște documente extrem de curioase. Unele din acaste statuete represintă pe zeul Baal și pe zeița Astarte.

Biblioteca „Bunul Econom".

Confrații nostri dela „*Bunul Economu*" din Orăștie nu se mărginesc să dea acestei folositoare foi o redactare dintre cele mai escelente, dar tot pentru a învăța poporul la lucruri bune și folositoare, au întreprins acum și edarea unor broșuri de cuprins nu se poate mai potrivit.

Atragem atenția cititorilor nostri asupra acestei bibliotecă, despre care vom mai scrie.

ULTIME ȘTIRI.

Paris, 16 Maiu. Vulcanul Pelée amenință cu nouă erupțiune. S'au mai format pe el încă trei cratere.

Vulcanul *Soufriér* a pricinuit catastrofă îngrozitoare: de nouă zile aruncă într'una lavă care a coperit pământul în grosime de un metru. *St. Vincent* a fost deșertat; întreaga insulă e sub foc. *Un trib al caraibilor s'a nimicit cu desevîrșire.*

Rugăm respectuos pe cei-ce ne datorează pentru foaie să binevoiască numai decât a-'și achita abonamentul. Noi am așteptat destul; e rîndul acum ca și cei cărora le-am creditat să-'și facă datoria. Administrațiunea.

Red. respons. **Ioan Russu Șirianu.**
Editor **Aurel Popovici Barcianu.**

Inserțiuni și reclame.

Török A. și Soțul este principalul vînzător de losuri. Cine nu cunoaște această norocoasă bancă? Puține firme au reușit să câștige grația publicului în măsură așa mare, ca Török A. și Soțul. Principiul pus în practică de aceasta Casă e să arete cumpărătorilor săi cea mai mare prevênire și gentileță să servească, peste tot, bine, ceea-ce s'a dovedit lucru foarte mulțumitor. Cercul său de cumpărători s'a mărit într'una, așa că prăvălia de pe Váczi-körut Nr. 4 s'a dovedit strâmtă, încât prăvălia principală a fost mutată pe Teréz-körut 46/b, incomparabil mai mare. Afară de aceasta în patru cartiere ale capitalei are filiale, și anume în V. Váczi-körut 4, IV. Muzeum-körut 11, VII. Erzsébet-körut 54 și Kerepesi-ut 32. Străduințele casei de bancă Török de a servi bine publicul, cumpărătorii li-au remunerat cu recunoștință, ceea-ce arată multele adrese sosite. Inafară de aceasta și din parte competentă a fost lăudată; directoratul losurilor de clasă, fără îndoială cel mai în drept, spre bucuria casei Török a confirmat că această casă resolvă mai culant afacerile ce are cu publicul.

După toate acestea, celor cari își caută norocul în losurile de clasă, le recomandăm această firmă norocoasă. Ea vinde losuri, cu prețul original pentru tragerea de cl. I, și anume 1/1 los 12 coroane, 1/2 los 6 coroane, 1/4 los 3 coroane, 1/8 los 1 coroană 50 fileri începând de Joui 22 Maiu.

Atragem atenția cititorilor asupra anunțului de azi al casei Török A. și Soțul.

Los de clasă interesant, pentru cei-ce pun preț pe o legătură plăcută le recomandăm cassa națională de schimb, societate pe acții în Budapesta. Căci abstrăgênd dela aceea, că până acuma, cei mai mulți cari au avut losuri au câștigat; mai ofere garanție și cauție de 330.000 coroane a institutului, față de împlinirea datoriilor ce i-se impune societății către cumpărătorii de losuri. Competentelor din provincie institutul ofere favorul, că câștigătorii de ori-ce sumă pot fi plătiți fără provisiune și fără spese de băncile mai mari de depuneri din provincie.

764 4—5

3798/802 tkvi sz.

Póthirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, miszerint az Aradi Polgári Takarékpénztár végrehajtatónak, Ursz Ignát kurticsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 870 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében 9627/901 sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben a kurticsi 1027 sz. tjkvben A I 1—2 sorsz. egész ingatlanra az 1881. LX. t.-cz. 156. §-ának *d)* pontja alapján 499 kor. becsérték és kikiáltási árban, továbbá a kurticsi 1367 sz. tjkvben A I 1—5 sorszámu ingatlanra 2916 kor. kikiáltási árban Kurtics községházában **1902. évi junius hó 10-ik napjának délelőtti 10 órájára** kitüzött árverés az 1881: LX. t.-cz. 167. §-a alapján Tóth József végrehajtató érdekében is 2000 kor. tőkekövetelése s járulékai kielégitése végett megtartatni fog.

Kelt Aradon, 1902. évi május 13. napján.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi haróság.

Zubor,
kir. törvényszéki biró.

772 1—1

Deschidere de cafenea.

Am onoare a aduce la cunoştinţa Onor. public, că

„VECHIA CAFENEA ZRINYI“

din strada Forray

am arangiat-o cu totul din nou, care întru toate corăspunde pretenţiilor timpului. La disposiţia onor. public foi româneşti.

Servesc cu celea mai bune beuturi reci atât din patrie, cât şi din străinătate.

Rugându-mă de sprijinul valoros al Onor. public, sunt

Arad, Maiu 1902.

Cu distinsă stimă

Antreprenorul.

765 3—3

Spre binevoitoare luare aminte!

Avem onoare a aduce la cunoştinţa Onor. public român din Arad şi provinţă, că ne-am arangiat cu totul din nou

atelierul de croitorie

în **Arad** strada **bisericii** (Templom-utcza), pregatim tot feliul de haine bărbăteşti şi de copii. *Croiul după ultima modă.* **Comandele se efectuesc grabnic şi cu cea mai mare promptitudine.**

Pe seama mult Onoraţilor preoţi prăgătim reverenzi conform prescriptelor

Legătură directă cu primele fabrici de stofe din străinătate.

Recomandăm de sprijinul Onoratului public român.

Semnăm cu stimă:

Iosif Vuc şi Francisc Dengelegi,
croitorie de haine bărbăteşti
în Arad, vis-àvis de poştă.

752 4—10

Să nu scăpăm norocul!

Mulţi deja 'şi-au găsit norocul prin losuri cumpărate la noi.

LOTERIA CEA MAI CU NOROC IN LUME
ESTE LOTERIA NOASTRĂ DE CLASE REG. UNG.

La 100.000 losuri 50.000 câştiguri în bani.

Cel mai mare câştig eventual:

1,000.000 cor.

1 premiu 600.000, 1 câştig à 400.000, 200.000; 2 à 100.000; 1 à 90.000, 80.000, 70.000; 2 à 60.000; 1 à 40.000; 5 à 30.000; 1 à 25.000; 7 à 20.000; 3 à 15.000; 31 à 10.000; 67 à 5.000; 3 à 3.000; 432 à 2.000; 763 à 1.000; 1238 à 500; 90 à 300; 31700 à 200; 3900 à 170; 4900 à 130; 50 à 100; 3900 à 80; 2900 à 40 cor. Cu totul:

13,160.000 cor., adecă: Treisprezece milióne 160.000 cor.

CALENDARUL NOROCULUI.

Január	Február	Márczius	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
K 1 973	C 1 86451	P 1 86576	H 1 24212	S 1 6556	S 1 58200	H 1 40453	C 1 51647	V 1 80941	K 1 83261	P 1 83540	V 1 83963
S 2 26879	S 2 52703	S 2 17769	K 2 48026	C 2 35302	V 2 57285	K 2 64462	P 2 70532	H 2 81763	S 2 91400	S 2 2887	H 2 10455
C 3 51378			S 3 65664	P 3 52597	H 3 83087	S 3 88393	S 3 83677	K 3 17330	C 3 21625	V 3 52701	K 3 37410
P 4 65828	V 3 71717	V 3 53297	C 4 83493	S 4 74377	K 4 86023	C 4 92740	V 4 6303	S 4 38179	P 4 39000	H 4 51630	S 4 53722
S 5 83540	H 4 83953	H 4 59571	P 5 95379	V 5 83785	S 5 17703	P 5 23081	H 5 34500	C 5 56307	S 5 64421	K 65800	C 5 79766
V 6 2887	K 5 10453	K 5 83183	S 6 25319	H 6 8451	C 6 38204	S 6 44307	K 6 52501	P 6 81102	V 6 83347	S 6 83602	P 6 81303
H 7 32701	S 6 37410	S 6 89315	V 7 48553	K 7 35353	P 7 58038	V 7 65653	S 7 74309	S 7 85119	H 7 92291	C 7 4040	S 7 10634
K 8 51630	C 7 53722	C 7 19805	H 8 65809	S 8 53079	S 8 83143	H 8 83429	C 8 83709	V 8 17344	K 8 21611	P 8 34450	8 38117
S 9 65900	P 8 79766	P 8 38913	K 9 83521	C 9 75916	V 9 86576	K 9 93411	P 9 6556	H 9 36200	S 9 40453	S 9 51647	H 9 55176
C 10 83602	S 9 84303	S 9 60001	S 10 96623	P 10 83838	H 10 17769	S 10 24212	S 10 85902	K 10 57285	C 10 64462	V 10 70532	K 10 80641
P 11 4040	V 10 10634	V 10 85202	C 11 978	S 11 8558	K 11 38297	C 11 48026	V 11 52597	S 11 83087	P 11 83393	H 11 83677	S 11 84752
S 12 34480	H 11 38117	H 11 91382	P 12 26879	V 12 35451	S 12 59571	P 12 65664	H 12 74377	C 12 86023	S 12 92740	K 12 6303	C 12 17330
V 13 51647	K 12 55176	K 12 19824	S 13 51378	H 13 53703	C 13 83183	S 13 83493	K 13 83785	P 13 17703	V 13 23081	S 13 34500	P 13 38179
H 14 70532	S 13 80641	S 13 38959	V 14 65828	K 14 79717	P 14 89315	V 14 95379	S 14 8451	S 14 38201	H 14 44307	C 14 52501	S 14 56307
K 15 83677	C 14 84752	C 14 60043	H 15 83261	S 15 83953	S 15 19805	H 15 25319	C 15 35353	V 15 58038	K 15 65653	P 15 74309	V 15 81102
S 16 6303	P 15 17330	P 15 83261	K 16 40540	C 16 10453	V 16 38913	K 16 48553	P 16 53079	H 16 83143	S 16 83429	S 16 83709	H 16 85119
C 17 34500	S 16 38179	S 16 91400	S 17 32701	P 17 37410	H 17 60001	S 17 65809	S 17 75916	K 17 86576	C 17 6411	V 17 6556	K 17 17344
P 18 52501	V 17 56307	V 17 21625	C 18 51630	S 18 53722	K 18 83202	C 18 83521	V 18 83838	S 18 17769	P 18 24212	H 18 35202	S 18 38200
S 19 74309	H 18 81102	H 18 39000	P 19 65900	V 19 79766	S 19 91382	P 19 96623	H 19 8558	C 19 38297	S 19 49026	K 19 52597	C 19 57285
V 20 83709	K 19 85119	K 19 64421	S 20 83602	H 20 84303	C 20 19824	S 20 978	K 20 35451	P 20 59571	V 20 65664	S 20 74377	P 20 83087
H 21 6556	S 20 17344	S 20 83347	V 21 4040	21 10634	P 21 38959	V 21 26879	S 21 51703	S 21 83183	H 21 83493	21 83785	S 21 86023
K 22 35302	C 21 38200	C 21 92291	H 22 34480	S 22 38117	S 22 60043	H 22 51378	C 22 79617	V 22 89315	K 22 95379	V 22 8451	V 22 17703
S 23 52597	P 22 57285	P 22 21611	K 23 51647	C 23 55176	V 23 83261	K 23 65828	P 23 86576	H 23 19805	S 23 25319	H 23 53553	H 23 38204
C 24 74377	S 23 83087	S 23 40453	S 24 70532	P 24 80641	H 24 91400	C 24 83521	S 24 17769	K 24 38913	C 24 48553	K 24 59079	K 24 58038
P 25 83785	V 24 86023	V 24 64462	C 25 83677	S 25 84752	K 25 21625	P 25 96623	V 25 38179	C 25 60043	P 25 65809	S 25 75916	S 25 82143
S 26 8451	H 25 17703	H 25 83393	P 26 6303	V 26 17330	S 26 39000	S 26 978	H 26 56307	P 26 83521	S 26 83521	C 26 83838	C 26 86576
V 27 35353	K 26 38204	26 92740	S 27 23081	H 27 38179	C 27 64421	V 27 26879	K 27 81102	S 27 96623	V 27 978	P 27 8558	P 27 17769
H 28 53079	C 28 83143	C 28 44307	V 28 52501	K 28 56307	P 28 83347	H 28 51378	S 28 83683	V 28 38179	H 28 26879	S 28 36461	S 28 38297
K 29 75916		P 29 65653	H 29 74309	S 29 81102	S 29 92291	K 29 65828	V 29 10634	H 29 56307	K 29 51378	C 29 53703	V 29 59671
S 30 83838		S 30 83429	K 30 83709	C 30 85119	V 30 21611	S 30 4040	H 30 35353	K 30 81102	S 30 65828	P 30 79717	H 30 83183
C 31 8558		V 31 93411		P 31 17344		S 31 93393	S 31 51703		S 31 95379		K 31 89315

In care zi m'am născut? Fiecare să-'şi cerce norocul cu numărul însemnat privitor la ziua naşterii sale. In calendarul de mai sus stă însemnată cu număr deosebit fiecare zi a anului; aceşti numeri în cas de comandă, cu întoarcerea postei se pot căpăta dela noi, astfel, că ori-şi-cine îşi poate alege de acolo numărul său propriu. Dacă în intervaluri acest număr s'ar fi epuisat, — trimitem din nou asemenea număr.

Întreaga întreprindere stă sub inspecţiunea statului.

Preţurile statorite ale **losurilor originale** de I-a clasă sunt următoarele:

o optime ($^1/_8$) fl. —.75, sau 1.50 cor.,	jumătate ($^1/_2$) fl. 3.—, sau 6.— cor.,
un pătrar ($^1/_4$) fl. 1.50, sau 3.— „	un intreg ($^1/_1$) fl. 6.—, sau 12.— „

Losurile le trimitem cu rambursă sau după trimiterea inainte a sumei prin mandat postal. Conspectul oficios se trimite gratis. Ve rugăm pentru comande imediat, dar' cel mai târziu termin e până la

22 Mai anul curent

în care zi se incep deja tragerile la sorţi.

FILIALE:
V., Váczi-körut 4.
Muzeum-körut 11.
Erzsébet-körut 54.

TÖRÖK A. ŞI SOŢUL

INSTITUT DE BANCĂ
Budapesta, VI., Teréz-körut 46/a.

Onoraţilor nostri cumpărători plătim multe şi foarte mari câştiguri şi încă în scurtă vreme peste şease milioane coroane

744 8—8

Semnătura pentru comandă se taie. **Banca Török A. és Társa Budapest.**

Vă rog a-mi trimite.....losuri originale de I-a clasă de-ale loteriei de clase impreună cu conspectul oficios.

Suma de.....coroane { Vă rog a o rambursa / o trimit cu mandat postal / o alătur în note de bancă (în timbre) } ce nu convine se şterge.

Adresa corect { .....

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cea mai veche prăvălie de acest soiu în Arad.
Telefon 441.

Karátsonyi Antal

în Arad, Strada Rákóczy nr. I.

Prăvălie de plante medicale.

Deserturi (delicatese) şi de coloniale tropice.

LA CÂNELE NEGRU.

Îi recomandă depositul seu bogat provăzut cu toate mărfurile de acest soiu, pe lângă cele mai ieftine preţuri şi pe lângă un serviciu prompt.

Procură tot felul de producte economice, poame, vânaturi etc. cu preţuri curente.

Comandele din provincie se efectuesc promnt.

Pachetările nu se socotesc.

750 3—3

Infiinţată la anul 1832
Telefon 441.

Tipografia „Tribuna Poporului“ Aurel Popoviciu Barcianu.